

Sygn. akt III PK 70/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa E. B.
przeciwko M. - Medycznej Szkole Policealnej w M.
o przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 30 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w T.
z dnia 2 grudnia 2015 r., sygn. akt III Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 2 grudnia 2015 r. oddalił apelację E. B. od wyroku Sądu Rejonowego w M. z dnia 24 kwietnia 2015 r. oddalającego jej powództwo przeciwko M. - Medycznej Szkole Policealnej w M. o przywrócenie do pracy.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: 1) naruszenie prawa materialnego, tj.: a) art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że u pozwanego zaszły ustawowe przesłanki uzasadniające rozwiązanie stosunku pracy z powódką, tj. zmiany organizacyjne powodujące zmniejszenie liczby oddziałów w szkole oraz zmiany planu nauczania, uniemożliwiające dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć; b) art. 30 § 4 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że podana przez pozwanego przyczyna rozwiązania z powódką umowy o pracę jest konkretna; c) art. 45 § 1 k.p. przez jego

niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że podana przez pozwanego przyczyna rozwiązania z powódką umowy o pracę jest rzeczywista i uzasadniona; d) art. 8 i art. 11³ k.p. przez ich niezastosowanie w szczególności w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela i art. 30 § 4 i art. 45 § 1 k.p., w sytuacji gdy pozwany rozwiązując z powódką umowę o pracę za wypowiedzeniem z przyczyn dotyczących zmian organizacyjnych oraz zmian planu nauczania, uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego oraz dyskryminujący powódkę jako pracownika; 2) naruszenie prawa procesowego, a to art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, gdyż: 1) zaskarżone orzeczenie wydane zostało z naruszeniem przepisów prawa materialnego, a to art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w sytuacji, gdy - zdaniem skarżącej - istniało wystarczające pensum praktycznej nauki zawodu; art. 30 § 4 i art. 45 § 1 k.p. wskutek przyjęcia, że w przedmiotowym stanie faktycznym wskazanie jako przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy zwrotu ustawowego użytego w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela stanowi jej dostateczne skonkretyzowanie i przesądza o rzeczywistości i zasadności tej przyczyny; art. 8 i art. 11³ k.p. w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela i art. 30 § 4 i art. 45 § 1 k.p., gdyż w sytuacji, gdy pozwany postąpił niezgodnie z zasadami współżycia społecznego i uczynił ze swego prawa użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego oraz dyskryminujący powódkę jako pracownika, Sąd drugiej instancji powinien zbadać z urzędu zgodność żądania pozwu z zasadami współżycia społecznego (art. 8 k.p.), na co wskazuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 kwietnia 2007 r., I PK 263/06; 2) w zakresie podnoszonego zarzutu naruszenia procesowego - Sąd drugiej instancji wybiórczo rozpoznał zarzuty apelacji w zakresie obrazy art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego,

kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność i nie wykazuje, że ewentualne naruszenie przez Sąd drugiej instancji wskazanych przez nią przepisów prawa materialnego i procesowego stanowi wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku.

Po pierwsze, twierdzenie skarżącej o wadliwym zastosowaniu przez Sąd drugiej instancji art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela w sytuacji, gdy - w ocenie skarżącej - istniało wystarczające pensum praktycznej nauki zawodu umożliwiające jej zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, pozostaje w zupełnym oderwaniu od stanu faktycznego sprawy stanowiącego podstawę zaskarżonego wyroku. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika bowiem, że powódce, w ramach posiadanych przez nią kwalifikacji, przypadłoby pensum w wymiarze 4,75/22.

Po drugie, zgodnie z od dawna zajmowanym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem, celem regulacji zawartej w art. 30 § 4 k.p. jest umożliwienie pracownikowi obrony przed wypowiedzeniem umowy o pracę, a zatem ujęcie przyczyn wypowiedzenia powinno być na tyle konkretne i precyzyjne, aby umożliwiałoby mu rzeczową obronę w razie ewentualnego procesu. W rezultacie pracodawca wypowiadający umowę o pracę nie narusza art. 30 § 4 k.p., jeżeli pracownik jest świadomy tego, z jakich powodów dochodzi do jego zwolnienia. Nieprecyzyjne wskazanie przez pracodawcę przyczyny wypowiedzenia nie narusza art. 30 § 4 k.p., jeżeli w okolicznościach danej sprawy, z uwzględnieniem informacji podanych pracownikowi przez pracodawcę w inny sposób, stanowi to dostateczne sprecyzowanie tej przyczyny (por. wyroki z dnia 12 lipca 2012 r., II PK 305/11, Monitor Prawa Pracy 2012 nr 10, s. 536 oraz z dnia 22 marca 2016 r., I PK 100/15,

LEX nr 2019497 i powołane w nich wcześniejsze orzecznictwo). Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że począwszy od roku szkolnego 2010/2011 powódka była pisemnie informowana o braku możliwości zabezpieczenia obowiązkowego pensum zgodnie z posiadanymi przez nią kwalifikacjami; dyrektor szkoły, doręczając powódce wypowiedzenie umowy o pracę, rozwinęła ustnie podane przyczyny wypowiedzenia.

Po trzecie, dyskryminacja (art. 11³ k.p.) oznacza gorsze traktowanie pracownika ze względu na jakąś jego cechę lub właściwość, określoną w Kodeksie pracy jako przyczyna dyskryminacji. Jeśli zatem pracownik zarzuca pracodawcy naruszenie przepisów dotyczących zakazu dyskryminacji, to powinien wskazać przyczynę, ze względu na którą dopuszczono się wobec niego aktu dyskryminacji, oraz okoliczności dowodzące nierównego traktowania z tej przyczyny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., II PK 196/11, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 73 i powołane w nim orzecznictwo). Na taką przyczynę skarżąca nie wskazuje.

Po czwarte, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że stosowanie art. 8 k.p. bez podniesienia odpowiedniego zarzutu przez stronę, leży w kompetencji sądu orzekającego co istoty sporawy (a jest nim sąd drugiej instancji), polega bowiem na aplikacji prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego (tak w powołanym przez skarżącą wyroku z dnia 24 kwietnia 2007 r., I PK 263/2006, OSNP 2008 nr 13-14, poz. 186). Podkreśla się jednak również, że zastosowanie art. 8 k.p. może nastąpić jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach po wykazaniu wyjątkowych okoliczności (por. wyrok z dnia 28 stycznia 2015 r., I PK 163/14, OSNP 2016 nr 9, poz. 116). Powoływanie się na obrazę art. 8 k.p. w zakresie naruszenia zasad współżycia społecznego wymaga wskazania, która z zasad została naruszona i w jaki sposób oraz wykazania, że spowodowało to wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie z dnia 28 marca 2008 r., II PK 342/07, LEX nr 846630). Wymagania tego nie spełnia ogólne odwołanie się przez skarżącą do niezgodności dokonanego wypowiedzenia z „wymaganiami moralności i uznanymi regułami obyczajowymi”.

Po piąte, w odniesieniu do „podnoszonego zarzutu naruszenia prawa procesowego” skarżąca nie tylko nie przeprowadza jakiegokolwiek wywodu prawnego, ale nawet nie wskazuje przepisu, którego naruszenie miałoby wprost

stanowić o wadliwości zaskarżonego wyroku. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącą prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.